

Деркач А. О.

студентка 3-го курсу Інституту прокуратури та слідства
Національного університету «Одеська юридична академія»

АДВОКАТСЬКА ЕТИКА

Впродовж всієї своєї історії адвокатура бореться за самовизначення, за визнання її державою та суспільством. Адже якщо авторитет державних органів спирається на владні повноваження та підтримку всього державного апарату, то авторитет адвокатури має лише одну опору — суспільну довіру. Довіру, як правило, досить важко набути і дуже легко втратити, особливо якщо йдеться про таку конфліктну сферу, як робота адвоката в суді.

Участь у вирішенні правових конфліктів вимагає від адвоката дотримання певних фахових та етичних вимог, що забезпечують надання ним кваліфікованої юридичної допомоги. Міжнародне юридичне співтовариство прийняло відповідний документ, який є зводом етичних вимог адвокатської професії, — Генеральні принципи етики адвокатів, ухвалені Правлінням Міжнародної асоціації юристів в Единбурзі в 1995 році. Їх метою є встановлення загальноприйнятого професійного стандарту, якому повинен відповідати адвокат у будь-якій країні світу. У цьому документі наголошується на тому, що етичними вимогами адвокатської професії є компетентність адвоката, знання й розуміння ним закону, вимогливість до себе, шанування інтересів клієнта, додержання конфіденційності у відносинах з клієнтами.

Деякі правила адвокатської етики були сформульовані в Загальному кодексі правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства. Зокрема, в даному документі зазначається, що довірчі стосунки між адвокатом та клієнтом можуть виникнути тільки у випадку відсутності в останнього сумнівів щодо порядності, чесності та добросовісності адвоката. Керуючись нормами законодавства та правилами професійної етики, адвокат завжди зобов'язаний діяти в інтересах клієнта, які для нього завжди переважають над особистими інтересами та інтересами колег-юристів.

Також слід згадати Правила адвокатської етики, які було затверджено Установчим з'їздом 17 листопада 2012 року. Правила адвокатської етики — це звід корпоративних норм, що вміщує обов'язкові для адвокатів та їх об'єднань етичні приписи, однак не є нормативно-правовим актом. Вони передбачають принципи адвокатської етики, серед яких, зокрема, є такі, як незалежність, дотримання законності, домінування інтересів клієнтів, неприпустимість конфлікту інтересів, конфіденційність, компетентність та добросовісність, чесність та порядність, повага до адвокатської професії, обмеження рекламування адвокатської діяльності. Правила адвокатської етики не можуть передбачати все різноманіття питань, які виникають у діяльності адвоката, проте вони є тим орієнтиром, який дозволяє йому обрати належну лінію поведінки, а органу, який застосовує дисциплінарну відповідальність, належно оцінити поведінку адвоката в суперечливій ситуації.

Неабияке виховне значення мають також етичні норми адвокатської діяльності, не закріплені в офіційних документах, їх добровільне та глибоко свідоме виконання, засноване на загальнолюдських уявленнях про добро та

зло, справедливість і гуманізм, обов'язок, совість тощо. Адже професійна зрілість фахівця не може характеризуватися певною сумою знань, умінь, навичок вона також включає відповідний рівень морального розвитку особистості, оволодіння нею моральними вимогами цієї професії.

Якщо розглядати морально-етичні вимоги до адвокатів в узагальненому вигляді, до них слід відносити ставлення до людини як до вищої цінності, повагу і захист прав, свобод і людської гідності відповідно до міжнародних і національно-правових норм та загальнолюдських принципів моралі; принципів, витривалість, вміння відстоювати свою думку, об'єктивність в прийнятті рішень; бездоганність особистої поведінки, турботу про професійну честь і суспільну репутацію; професійну та корпоративну солідарність і підтримку за умови законного виконання своїх обов'язків, взаємодопомогу, сміливість і морально-психологічну готовність до дій у складних ситуаціях.

Крім того, виділяють такі вимоги до роботи адвокатів, як стиль спілкування з клієнтами; дотримання правил поведінки в суді та інших державних органах; використання виключно процесуальних засобів для захисту інтересів клієнта; стиль спілкування з процесуальними опонентами, тобто характер відносин між адвокатами, які, представляючи в кримінальному чи цивільному судочинстві інтереси сторін, що сперечаються, захищаючи різні, а нерідко і взаємовиключні позиції своїх клієнтів, завжди залишаються при цьому товаришами по професії, а часто і членами однієї колегії адвокатів; стиль спілкування з іншими учасниками процесу; культура усної і письмової мови.

Усі вказані вимоги об'єднуються єдиним поняттям адвокатської етики. Отже, адвокатська етика — це приписувана корпоративними правилами належна поведінка адвоката у тих випадках, коли правові норми не встановлюють для цього конкретних правил поведінки.

В адвокатській діяльності етика займає важливе місце, адже моральні якості та вміння адвоката дотримуватися відповідної поведінки, основних принципів адвокатської етики характеризують його як спеціаліста своєї галузі. Вона покликана забезпечити належну поведінку адвоката при виконанні своїх обов'язків, надати моральний характер адвокатській діяльності, наповнивши її гуманістичним змістом, та сформувати належний рівень довіри до адвокатури як публічно — правового інституту.